ПрАТ «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут права та безпеки ім. Володимира Великого

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

XI Міжнародної науково-практичної конференції

«Розвиток української держави в умовах активізації євроінтеграційних процесів»

08 травня 2026 р.

м. Київ

Кулінська Ю.І.
здобувачка (першого) бакалаврського рівня вищої освіти
Навчально-наукового інституту права та
безпеки ім. князя Володимира Великого ПрАТ ВНЗ МАУП
Науковий керівник:
Меджбель В.І.
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри цивільно-правових дисциплін,
господарського, трудового та міжнародного права
Навчально-наукового інституту права та
безпеки ім. князя Володимира Великого ПрАТ ВНЗ МАУП

Колізія права на приватність та свободи вираження поглядів у праві європейського союзу

Тези присвячено дослідженню співвідношення права на приватність та свободи вираження поглядів у праві Європейського Союзу. Розглянуто їхню правову природу, нормативне закріплення, механізми

балансування та судову практику. Окрема увага приділена принципу пропорційності, доктрині «суспільного інтересу» та розвитку цифрового права в умовах глобалізації.

Право на приватність та свободу вираження поглядів є фундаментальними правами, закріпленими у Хартії основних прав Європейського Союзу [1, с. 391–394]. У доктрині міжнародного приватного права зазначається, що ці права мають однакову юридичну силу та підлягають індивідуальному балансуванню залежно від обставин справи [4, с. 211].

У сучасних умовах цифровізації інформаційного простору конфлікт між зазначеними правами набуває системного характеру, оскільки поширення персональних даних відбувається миттєво та безконтрольно [5, с. 187].

Метою даного дослідження є проаналізувати співвідношення права на приватність та свободи вираження поглядів у праві Європейського Союзу та визначити критерії їхнього балансування та межі допустимого обмеження цих прав.

Актуальність дослідження зумовлена розвитком електронних комунікацій та зростанням кількості спорів щодо обробки персональних даних у мережі Інтернет.

По-перше, у праві Європейського Союзу не існує ієрархії між правом на приватність і свободою вираження поглядів, а застосовується принцип пропорційності як основний інструмент їхнього балансування [2, с. 214]. Це означає необхідність оцінки легітимної мети, необхідності та співмірності втручання у відповідне право.

По-друге, як зазначається в українській доктрині міжнародного приватного права, вирішальним критерієм є наявність суспільного інтересу у поширенні інформації [4, с. 216].

По-третє, важливе значення має статус особи: межі приватності публічних осіб є вужчими порівняно з приватними особами [5, с. 189].

По-четверте, у справі Суд Європейського Союзу Google Spain v. AEPD (C-131/12) було сформульовано концепцію «права на забуття», яка дозволяє обмежувати доступ до застарілої інформації [8].

По-п’яте, у справі Європейський суд з прав людини Von Hannover v. Germany наголошено на необхідності забезпечення балансу між свободою преси та захистом приватного життя [9].

Практична реалізація зазначених положень демонструє, що право ЄС орієнтується не на формальний пріоритет одного права, а на їхнє гнучке узгодження в кожному конкретномувипадку [2, с. 218]. Такий

підхід дозволяє враховувати як інтереси особи, так і суспільства в цілому

Результатом дослідження встановлено, що право на приватність і свобода вираження поглядів у праві Європейського Союзу розглядаються як рівнозначні цінності, між якими не існує формально закріпленої ієрархії. Їхнє співвідношення визначається через індивідуальне зважування інтересів у кожній конкретній ситуації.

Важливим орієнтиром у такому балансуванні виступає принцип пропорційності, який дозволяє оцінити, чи є втручання у відповідне право виправданим та необхідним. Окремо підкреслено, що значну роль відіграє наявність суспільного інтересу, а також статус особи, щодо якої поширюється інформація. Практика Суду ЄС та Європейського суду з прав людини підтверджує, що універсального підходу до вирішення таких колізій не існує, а кожна справа потребує окремої оцінки.

Висновок. Таким чином, співвідношення права на приватність та свободи вираження поглядів у праві Європейського Союзу базується не на їх протиставленні, а на пошуку балансу між ними. Європейський підхід передбачає гнучке врахування обставин конкретної справи, що дозволяє одночасно забезпечувати захист особистої сфери людини та інтересів суспільства в отриманні інформації.

Список використаних джерел

1. Charter of Fundamental Rights of the European Union (2012/C 326/02).

2. Craig P., de Búrca G. EU Law: Text, Cases, and Materials. Oxford University Press, 2020. – P. 210–220.

3. Kuner C. Transborder Data Flows and Data Privacy Law. Oxford University Press, 2017.

4. Довгерт А. С., Кисіль В. І. Міжнародне приватне право України. Київ: Алерта, 2021. – С. 210–225.

5. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Міжнародне приватне право. Київ: Юрінком Інтер, 2020. – С. 180–195.

6. Regulation (EU) 2016/679 (GDPR).

7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV.

8. СудЄвропейськогоСоюзу. Case C-131/12 Google Spain SL and Google Inc. v AEPD.

9. Європейськийсудзправлюдини. Von Hannover v. Germany (No. 2), 2012.